

2013. évi... törvény

egyes törvényeknek a gyermekek fokozottabb védelmét elősegítő módosításáról

1.§

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 45. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A tankötelezettség a tanuló tizennyolcadik életévének betöltéséig tart. A sajátos nevelési igényű tanuló tankötelezettsége meghosszabbítható annak a tanítási évnél a végéig, amelyben a huszonharmadik életévét betölti. A tankötelezettség meghosszabbításáról a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az iskola igazgatója dönt.”

2.§

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) 20/A. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„20/A. (1) A gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága

- a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel,
 - b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel
- pénzbeni támogatást nyújt.

(2) Az (1) bekezdés szerinti támogatás esetenkénti összegéről az Országgyűlés a központi költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt.”

3. §

A Gyvt. 11/A. § (1) bekezdés helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A gyermekjogi képviselő ellátja a gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő gyermek e törvényben meghatározott jogainak védelmét, és segíti a gyermeket jogai megismerésében és érvényesítésében, valamint kötelességei megismerésében és teljesítésében. A gyermekjogi képviselő kiemelt figyelmet fordít a különleges vagy speciális ellátást igénylő gyermek védelmére. A gyermekjogi képviselő köteles a gyermeket a gyermek gondozási helyén felkeresni.”

4. §

A Gyvt. 100/A. § (1) bekezdés helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A működést engedélyező szerv ellenőrzési jogkörében jogsértésenként legfeljebb 1 millió forint összegű gyermekvédelmi igazgatási bírságot szabhat ki

- a) a működtetővel, az intézményvezetővel, illetve a fenntartóval szemben, ha a működtető, a szolgáltató, az intézmény, illetve a fenntartó a gyermeknek az e törvényben biztosított jogait megsérti,
- b) a működtetővel, az intézményvezetővel, illetve a fenntartóval szemben, ha a működtető, a szolgáltató, az intézmény, illetve a fenntartó a tájékoztatási kötelezettséget megszegi, vagy a

gyermeket, a szülőt vagy más törvényes képviselőt, az érdek-képviselői szervet akadályozzák jogai gyakorlásában, illetve abban, hogy a működést engedélyező szervhez, a gyermekjogi képviselőhöz vagy más hatósághoz forduljon, vagy az intézményvezető, illetve a fenntartó a panaszt határidőben nem vizsgálja ki,

c) a fenntartóval és a fenntartó nevében eljárni jogosult személlyel szemben, ha a fenntartó a külön jogszabály szerinti esetekben nem kéri a szolgáltatói nyilvántartásba bejegyzett adatok módosítását vagy a szolgáltatónak, intézménynek, hálózatnak (székhelynek, telephelynek) a szolgáltatói nyilvántartásból történő törlését, vagy - ha jogszabály kivételt nem tesz - nem teljesíti a működést engedélyező szerv felé fennálló, külön jogszabályban meghatározott bejelentési kötelezettségét,

d) a fenntartóval és a fenntartó nevében eljárni jogosult személlyel szemben, ha a fenntartó a gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatás biztosításával jogellenesen hagy fel,

e) szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzéshez kötött gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet a szolgáltatói nyilvántartásba történő jogerős bejegyzés nélkül vagy a szolgáltatói nyilvántartásból történő, végrehajtható törlést követően végző, illetve ilyen szolgáltatótevékenységet működtető vagy szervező személlyel, szervezettel és az ilyen szervezet nevében - különösen az ellátás iránt érdeklődőknél, illetve az igénybe vevőknél - eljáró személlyel szemben.”

5. §

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 16. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„16. § Nem büntethető, aki a büntetendő cselekmény elkövetésekor a tizennegyedik életévét nem töltötte be.”

6. §

A Btk. 105. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„105. § (1) Fiatalkorú az, aki a bűncselekmény elkövetésekor tizennegyedik életévét betöltötte, de a tizennyolcadikat nem.

(2) E törvény rendelkezéseit a fiatalkorúakra a jelen fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(3) A fiatalkorú büntetőjogi felelősségéről és büntetéséről a fiatalkorúak büntetőbírósága dönt.”

7. §

A Btk. 107. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„107. § Ha az elkövető fiatalkorú, tevékeny megbánásnak a 29. § (1) bekezdésében meghatározott vétség vagy nyolcévi szabadságvesztésnél nem súlyosabban fenyegetett büntett elkövetése esetén is helye lehet.”

8. §

A Btk. 161. §-a az alábbi (2) bekezdéssel egészül ki:

„(2) Az a nő, aki születő gyermekét a szülés alatt, vagy megszületett gyermekét közvetlenül a szülés után megöli, az (1) bekezdés szerinti büntetést követi el, és két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”

9. §

A Btk. 212/A. §-a és az azt megelőző alcím helyébe a következő rendelkezés lép:

„Családon belüli erőszak

212/A. § (1) Aki a jelenlegi vagy volt hozzátartozója, élettársa vagy annak hozzátartozója vagy élettársa továbbá az elkövetővel érzelmi közösségben lévő vagy volt személy, valamint a nevelése, felügyelete, gondozása alatt álló vagy — ha a bűncselekményt ezzel összefüggésben követik el — korábban állt személy sérelmére

a) olyan ismétlődő erőszakos, elszigetelő vagy súlyosan megalázó magatartást tanúsít, ilyenmel fenyeget, vagy egyéb módon olyan állapotot idéz elő és tart fenn, amely komoly fizikai vagy lelki szenvedést okoz,

b) a közös gazdálkodás körébe tartozó vagyoni elemet a közös gazdálkodás alól egyoldalúan kivonja, és ezzel a sértettet akarata ellenére gazdaságilag függő helyzetbe hozza vagy ellehetetleníti,

c) kizsákmányolja, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg büntetést követi el, és 3 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Az (1) bekezdés alkalmazásában hozzátartozónak minősül a gyám és a gyámolt, a gondnok, a gondnokolt és az elkövető kiskorú gyermekének nevelésére, gondozására köteles személy is.

(3) Az (1) bekezdés alkalmazásában kizsákmányolás a kiszolgáltatott helyzetbe hozott vagy helyzetben tartott sértett e helyzetének kihasználásával előny szerzése.

(4) Az (1) bekezdés alkalmazásában elszigetelés a sértett társadalmi kapcsolatrendszerének tartós és rendszeres rombolása.”

10. §

A családok védelméről szóló 2011. évi CCXI. törvény (továbbiakban Csvt.) 4. alcíme helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„4. A családban élő gyermek jogai és legfőbb érdeke

12. § (1) A kiskorú gyermeknek joga van a testi, szellemi, lelki és erkölcsi fejlődését, egészséges felnevelkedését és jólétét biztosító saját családi környezetében történő nevelkedéshez.

(2) A kiskorú gyermeknek joga van ahhoz, hogy segítséget kapjon a családban történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéséhez.

(3) A kiskorú gyermek szüleitől vagy más hozzátartozóitól csak saját testi, lelki és szellemi fejlődése érdekében, törvényben meghatározott esetekben és módon választható el.

(4) A kiskorú gyermeket kizárólag anyagi okból fennálló veszélyeztettség miatt nem szabad családjától elválasztani. Az állam kötelessége, hogy ilyen esetben a kiskorú gyermek családon belüli ellátásának feltételeit szükség szerint biztosítsa.

(5) A családjától elválasztott gyermeknek a gyermekek mindenek felett álló érdekének elvét szem előtt tartva a lehető leghamarabb vissza kell kerülnie a családjához. Ennek érdekében az állam minden szükséges intézkedést megtesz.

(6) A döntéshozó szerveknek minden, a gyermeket érintő döntésükben a gyermek mindenekfelett álló érdekét veszik figyelembe elsősorban

(7) A kiskorú gyermek számára, figyelembe véve szülei, gyámjai és az érte törvényesen felelős más személyek jogait és kötelességeit, az állam biztosítja a jólétéhez szükséges védelmet és gondozást, e célból meghozza a szükséges törvényhozási és közigazgatási intézkedéseket.

(8) A kiskorú gyermekkel foglalkozó és védelmét biztosító intézmények, hivatalok és létesítmények működésének meg kell felelniük az illetékes hatóságok által megállapított szabályoknak, különösen a biztonság és az egészség területén, valamint ezek személyzeti létszámával és szakértelmével, továbbá a megfelelő ellenőrzés meglétével kapcsolatban.”

11. §

A Csvt. 2. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A családok támogatása olyan szociálpolitikai eszközök révén valósul meg, amelyek a gyermekek felnevelésében való közös felelősségünket fejezik ki, és a gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatokhoz biztosítanak közösségi hozzájárulást. A családpolitika azon állami célkitűzések és eszközök összessége, amelyek a családi élet védelmét biztosítják. Az állam törekszik arra, hogy a családok számára az otthonteremtés és a lakhatás feltételeit biztosítsa.”

12. §

A Csvt. 5. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„5. § Az állam ösztönzi a család és a gyermeknevelés értékét közvetítő médiatartalmak bemutatását.”

13. §

A Csvt. 9. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A szülők a szülői felelősség alapján – külön törvényben foglalt eltéréssel – azonos kötelezettségekkel és jogokkal bírnak.”

14. §

A Csvt. 22. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„22. § Az állam a gyermeket nevelő családok számára különböző szociálpolitikai elvek szerinti családtámogatási rendszereket működtet. Az állam kiemelt feladata a rászoruló családok támogatása, a családok szociális biztonságának megteremtése és megőrzése.”

15. §

A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény 9. §-a a következő (11) bekezdéssel egészül ki:

„(11) A lineáris médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltatónak törekedniük kell arra, hogy a gyermekek hozzájuthassanak az életkoruknak megfelelő információkhoz.”

16. §

Az Erzsébet-programról szóló 2012. évi CIII. törvény (a továbbiakban: Eptv.) 3. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„3. § Az Erzsébet-program végrehajtása érdekében az MNÜA közfeladatként

- a) szociális célú üdültetéshez,
- b) szociális célú étkeztetéshez,
- c) ifjúsági és gyermekvédelmi programokban való részvételhez,
- d) az a)-c) pontban foglaltakkal összefüggő egyéb szociális célú feladatok ellátásához kapcsolódó szervezési és lebonyolítási teendőket láthat el.”

17. §

Az Eptv. 8. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„8. § (1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben állapítsa meg

- a) az Erzsébet-program keretében megvalósuló szociális üdültetésre,
- b) az Erzsébet-program keretében megvalósuló szociális étkeztetésre,
- c) az Erzsébet-programmal összefüggő egyéb ifjúsági és gyermekvédelmi programokra vonatkozó részletes szabályokat.”

18. §

Ez a törvény a kihirdetését követő hónap első napján lép hatályba.

INDOKOLÁS

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Az Együtt 2014 - Párbeszéd Magyarországért Választási Szövetség már felhívta a figyelmet arra, hogy a gyermekvédelem igen súlyos válságba került az elmúlt években. Habár a jogi szabályozás sok esetben megfelelő garanciát nyújt arra, hogy a rendszer képes legyen a lehető legjobb megoldást találni a gyermek helyzetére, azonban azok alkalmazásával a végrehajtásával igen súlyos problémák merülnek fel a mindennapokban. A gyermekvédelem megújításának első lépcsője, hogy a jogszabályi hiányosságokat orvosoljuk. A javaslat többek között szigorítja a családon belüli erőszak tényállását, a családpolitikát pedig a szociálpolitika részévé teszi. Továbbá felemeli a büntethetőség korhatárát tizennégy évre, a tankötelezettség korhatárát pedig tizennyolc évre.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

A módosítás célja, hogy a korábbi gyakorlatnak megfelelően ismét tizennyolc év legyen a tankötelezettség korhatára. Amennyiben a jelenlegi szabályozás marad életben, az már rövidtávon is igen súlyos problémákhoz fog vezetni a fiatalok körében.

A 2. §-hoz

A gyermekvédelmi támogatások természetbeni folyósítása meglehetősen aggályos. Álláspontunk szerint ehelyett az ellátórendszer minőségi fejlesztésére van szükség. A módosítás értelmében a rendszeres gyermekvédelmi támogatás a korábbi gyakorlatnak megfelelően pénzbeni ellátásként kerülne folyósításra.

A 3. §-hoz

A Gyvt. nem kötelezi a gyermekjogi képviselőt arra, hogy a gyermeket a gyermek gondozási helyén keresse fel. A módosítás e hiányosság megszüntetését célozza.

A 4. §-hoz

Szükség van a gyermekvédelmi igazgatási bírság összegének megemelésére, annak érdekében, hogy a fenntartók tisztában legyenek a gyermekvédelem fontosságával és jelentőségével.

Az 5. §-hoz

Nem értünk egyet a büntethetőség korhatárának tizenkét évre történt leszállításával. A szakmapolitikának a gyermek érdekeit kell szem előtt tartania, a büntetés pedig az esetükben nem oldja meg problémáikat. A gyermekkorú elkövetők pedig a legtöbb esetben maguk is áldozatok.

A 6. §-hoz

A módosítás egyrészt azt a célt szolgálja, hogy a büntethetőség korhatárát tizennégy évre emelje, másrészt létrehozna a fiatalok büntetőbíróságának intézményét, szem előtt tartva ezzel a gyermekek érdekeit.

A 7. §-hoz

A fiatalok tekintetében szélesebb körben indokolt a tevékeny megbánás szabályait alkalmazni.

A 8. §-hoz

Indokolt az újszülött megölésének privilegizált alakzatának visszaállítása.

A 9. §-hoz

A javaslat szubszidiárius bűncselekményként büntetni rendeli azokat az emberi méltóságot és szabadságot sértő cselekményeket, melyek a sértett és az elkövető közötti családi, érzelmi kapcsolat vagy függőség miatt fokozottan veszélyesek a társadalomra. A javaslat a társadalom értelmzett család fogalmát veszi alapul, illetve kívánatosnak tartja a személyi kör bővítését érzelmi közösségben tartós kapcsolatban álló, illetve nevelési, felügyeleti, gondozási okból kapcsolatban lévőkre. A javaslat háromféle elkövetési magatartást határoz meg: komoly fizikai vagy lelki szenvedést okozó, ismétlődő erőszakos, elszigetelő vagy súlyosan megalázó magatartás, illetve az azzal való fenyegetés, vagy a fenti állapot egyéb módon történő előidézése; a sértett akarata ellenére előidézett gazdasági jellegű függőség vagy ellehetetlenítés; valamint a kizsákmányolás, azaz a kiszolgáltatott helyzetbe hozott vagy helyzetben tartott sértett e helyzetének kihasználásával történő előnyserzés. A javaslat a súlyos testi sértéshez rendelt alapeseti büntetési tétellel azonos szinten javasolja a szankció megállapítását.

A 10. §-hoz

Napjainkban a gyermekek jogainak kiszélesítésére és nem köteleiségeik túlhangsúlyozására van szükség. A Cstv. vonatkozó rendelkezései ráadásul szándékosan terjeszkedtek túl a törvény hatályán, hiszen a cím ellenére az izzadságos módon összegyűjtött kötelezettségek messze nem csak a családban nevelkedéshez kapcsolódtak, hisz a tankötelezettség vagy a szülőtartás a családból valamilyen okból kiszakadt gyermeknek is kötelezettsége. A gyermekjogok a javaslat szerint a 12. §-ba kerülnek át, így a 13. § és a 14. § az újonnan megállapított alcímből elmarad. Az ENSZ Gyermekjogi Egyezményének 3. cikke a gyermek legfőbb érdekéről szól. A módosítás ennek egyes elemeit emeli át a Cstv.-be.

A 11. §-hoz

A módosítás célja, hogy egyértelművé tegyük, hogy a családpolitika a szociálpolitika része. A törvénynek garantálnia kell továbbá, hogy az állam minden család számára biztosítja az otthonteremtést és a lakhatást.

A 12. §-hoz

Nem szükséges külön szabályozni a médiára vonatkozó gyermekvédelmi szabályokat, mert azt a médiatörvény is megteszi. Továbbá a házasság intézményét sértő jelleg jogalkalmazói önkényhez vezethet.

A 13. §-hoz

A gyermek szülei nem feltétlenül alkotnak egy családot, ám ez természetesen nem érinti azt, hogy jogaik – ha a szülői felügyelet gyakorlásának rendezéséből nem következik más – egyenlők. Ezért ennek a szakasznak a módosítása szükséges.

A 14. §-hoz

Az államnak kiemelt feladata kell, hogy legyen a rászorulókat támogatása és a szociális biztonság megteremtése.

A 15. §-hoz

A Médiatörvény a gyermekeket védő szabályokat vezetett be a tartalomszolgáltatókra vonatkozóan. Emellett azonban szükséges, hogy garantáljuk a gyermekek megfelelő információhoz jutását is.

A 16. §-hoz

A gyermekvédelmi támogatások természetbeni folyósítása meglehetősen aggályos. Álláspontunk szerint ehelyett az ellátórendszer minőségi fejlesztésére van szükség.

A 17. §-hoz

A gyermekvédelmi támogatások természetbeni folyósítása meglehetősen aggályos. Álláspontunk szerint ehelyett az ellátórendszer minőségi fejlesztésére van szükség.

A 18. §-hoz

Hatálybaléptető rendelkezés.

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Képviselői önálló indítvány (törvényjavaslat)

**Kövér László úrnak
az Országgyűlés elnöke**

Helyben

Tisztelt Elnök Úr!

Magyarország Alaptörvénye 6. cikk (1) bekezdése alapján mellékelten benyújtom az egyes törvényeknek a gyermekek fokozottabb védelmét elősegítő módosításáról szóló törvényjavaslatot.

Budapest, 2013. december 5.

**Szabó Tímea
független képviselő**